

Empirical financial accounting research : compliance with regulation, distributional properties of financial ratios and demand for external auditing

Citation for published version (APA):

Buijink, W. F. J. (1992). *Empirical financial accounting research : compliance with regulation, distributional properties of financial ratios and demand for external auditing*. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Datawyse / Universitaire Pers Maastricht. <https://doi.org/10.26481/dis.19920627wb>

Document status and date:

Published: 01/01/1992

DOI:

[10.26481/dis.19920627wb](https://doi.org/10.26481/dis.19920627wb)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Download date: 05 May. 2023

Samenvatting

Drie centrale onderzoeksvragen op het terrein van externe berichtgeving (Financial Accounting) door ondernemingen zijn:

1. welk gebruik wordt gemaakt van, wat bepaalt de vraag naar, externe berichtgeving,
2. wat bepaalt de vraag van ondernemingen naar technieken, regels van externe berichtgeving en wat bepaalt de keuze uit van ondernemingen uit beschikbare technieken,
3. wat bepaalt het aanbod van beschikbare technieken ?

De drie vragen gaan over twee markten waar informatie het verhandelde goed is: de markt voor externe berichtgeving met gebruikers als vragers en ondernemingen als aanbieders en de markt voor technieken van externe berichtgeving met de ondernemingen als vragers en de ontwerpers van technieken (academici, accountants) als aanbieders. Indien, en dat is zo in veel westerse economieën, de overheid regulerend optreedt op het gebied van externe berichtgeving, heeft dat voor beide markten gevolgen. Het is het gebeuren op beide markten dat de verschijnselen oplevert, primair in de vorm van jaarstukken van ondernemingen, die het vakgebied van externe berichtgeving uitmaken.

Internationaal is in de literatuur een beweging te zien in de richting van pogingen tot een (economische) verklaring van deze verschijnselen. Dat betekent een beweging weg van de overheersende aandacht die tot voor kort in dit vakgebied bestond voor de aanbodzijde van de markt voor technieken van externe berichtgeving. In hoofdstuk 1 van deze dissertatie wordt betoogd dat dit een gelukkige ontwikkeling is. Niet omdat het ontwerpen van technieken van externe berichtgeving

geen interessant onderwerp is, maar omdat deze ontwikkeling, ondermeer, de mogelijkheid creëert om beter geïnformeerd, vrij(er) van vooroordelen, te ontwerpen. De drie hoofdstukken in deze dissertatie pogen een bijdrage te leveren aan het beschrijven en verklaren van verschijnselen van externe berichtgeving.

Deze dissertatie omvat drie empirische studies. Twee van de drie studies zijn zeer gegevensintensief. Daarin wordt gebruik gemaakt van een groot computerbestand met jaarrekeningen van Belgische ondernemingen. Bestanden van vergelijkbare omvang zijn in Nederland (nog) niet beschikbaar. Het beschikbaar komen van het jaarrekeningenbestand is een direct gevolg van de harmonisatie van de Belgische jaarrekeningwetgeving met de Europese Richtlijnen op het gebied van het vennootschapsrecht: de jaarrekeningrichtlijnen.

De eerste studie, hoofdstuk 2, bestudeert de kwaliteit van jaarrekeninggegevens in het bestand in de jaren van 1977 tot en met 1983. Ruim 10.000 jaarrekeningen in 1977, oplopend tot 18.000 in 1983, worden onderzocht op het voorkomen van logische fouten, rekenkundige fouten en gebreken in de verstrekking van gevraagde detailinformatie. Het gaat om jaarrekeningen van ondernemingen die tussen 1977 en 1983 50 tot 70% van de totale omzet van het Belgische bedrijfsleven voor hun rekening namen. Het percentage foutloze jaarrekeningen neemt in de beschouwde periode toe. Echter, in 1983 bevat 70% van de jaarrekeningen nog fouten: gemiddeld zijn dat er iets minder dan 2. In 1977 was het percentage foutloze jaarrekeningen maar 20%, met een gemiddeld aantal fouten van 3. Het gegevensbestand wordt samengesteld door een afdeling van de Belgische Nationale Bank. Deze afdeling brengt aangeleverde jaarrekeninggegevens zo veel mogelijk ongewijzigd over naar het bestand. Daardoor geeft het bestand ook een beeld van de mate waarin de betrokken ondernemingen regelgeving op het gebied van jaarrekeningen in België naleven. Hoofdstuk 2 laat zien dat de kwaliteit van Belgische jaarrekeningen, en dus de mate waarin regelgeving terzake wordt nageleefd, positief varieert met ondernemingsomvang en, in mindere mate, met solvabiliteit (vreemd vermogen/totaal vermogen). Ook zijn stabiele verschillen in kwaliteit te constateren tussen bedrijfstakken. De kwaliteit van jaarrekeningen varieert niet met liquiditeit en winstgevendheid. Het hoofdstuk sluit af met een aantal theoretische beschouwingen over de gevonden regelmatigheden, en een aansporing voor meer onderzoek naar de naleving van regelgeving m.b.t. jaarstukken. Gelet op de grote hoeveelheid duidende literatuur over de Europese jaarrekeningrichtlijnen, en de implementatie daarvan in de EG lidstaten, is het opvallend hoe weinig verklarend onderzoek er is naar de wijze waarop het bedrijfsleven deze regelgeving naleeft.

Hoofdstuk 3 onderzoekt de kenmerken van verdelingen van financiële ratio's. De beschouwde periode is 1977-1981. Getoetst wordt de normaliteit en symmetrie van verdelingen van 11 gangbare financiële ratio's. De ratioverdelingen worden onderzocht op het 3-cijfer bedrijfstak niveau (de EG NACE bedrijfstakindeling wordt gebruikt) in rond de 70 bedrijfstakken binnen de be- en verwerkende nijverheid, en op niveau van 18 2-cijfer nijverheidssectoren in België. Verdelingen van 'ruwe' ratioscores worden onderzocht, evenals de verdelingen van op vier wijzen getransformeerde ratioscores. Als X de 'ruwe' ratio score is, zijn de gebruikte transformaties: $\log X$, $1/X$, wortel X en derdemachts-wortel X . Het onderzoek leidt tot de bevinding dat ratioverdelingen op gedisaggregeerd bedrijfstakniveau en na transformatie (1 of meer) beduidend vaker normaal en symmetrisch verdeeld zijn. Dit is ondermeer van belang voor de keuze van statistische technieken bij onderzoek waarin financiële ratio's worden gebruikt. Een voorbeeld daarvan is het onderzoek naar modellen voor faillissement voorspelling. Ook voor intra-sectoriële vergelijkingen tussen ratioscores van individuele ondernemingen en een bedrijfstakgemiddelde, zijn de resultaten in hoofdstuk 3 van belang. Het hoofdstuk onderzoekt ook, voor het eerst in de literatuur, het persisteren van de vorm van ratioverdelingen. Dat blijkt vaak het geval te zijn in de beschouwde periode. Dit maakt de resultaten uit de doorsnede analyses relevanter.

Hoofdstuk 4 beschrijft een onderzoek naar de determinanten van de vraag naar externe controlerende accountants door Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. De gebruikte gegevens komen uit een periode (1926) waarin er geen verplichting tot externe accountantscontrole en maar een minimale jaarrekeningwetgeving bestond. Bij 65 van 141 onderzochte beursgenoteerde ondernemingen in 1926 was een externe accountant aanwezig. Theoretische inzichten op basis van een beschouwing over contractkosten in ondernemingen ('agency' of 'contracting cost' theorie) leiden tot de voorspelling dat de aanwezigheid van een externe accountant afhangt van 1. de mate waarin management geen aandeelhouder meer is, 2. de mate van financiering met vreemde middelen, 3. de activa structuur, en 4. ondernemingsomvang. Het effect van een alternatief middel om contractkosten te beheersen, de Raad van Commissarissen (RvC), op de vraag naar externe accountants wordt eveneens onderzocht. De resultaten geven aan dat de omvang van de RvC bij aanwezigheid van een accountant groter is. Dat wijst er op dat beide mechanismen van beheersing van contractkosten complementair zijn. Van de andere variabelen is het effect van solvabiliteit significant (en positief). Met name ook het effect van niet-genoteerde schulden. Een model met alle verklarende variabelen blijkt niet goed te werken. Het effect van enkele niet aan contract-

kosten gerelateerde verklarende variabelen wordt ook onderzocht, overigens met weinig resultaat.

Deze dissertatie behandelt empirische vraagstukken uit verschillende deelgebieden van externe berichtgeving. Hoofdstuk 5 laat zien dat er in de hoofdstukken 2, 3 en 4 een gemeenschappelijke vraagstelling bestaat. Wat zijn de (economische) determinanten van de beschouwde fenomenen van externe berichtgeving ? Bovendien bevat hoofdstuk 5 nog enige voorstellen voor verder onderzoek op de gebieden die aangeraakt worden in hoofdstukken 2, 3, en 4.